

Kukavica živi po vsi Evropi in po severni Afriki; skriva se po vrhah gosto obraščenih dreves, in prihaja od tod tudi v bližnje vrte z drevjem zasajene. Nikdar v lepem miru s sosednimi sestricami ne živi, ona je zelo prepirljiva kakor naši dopisúni po tujih časnikih; zatega voljo razdelé si kukavice lesovje v okrajne: v vsakem takem okrožju gospodarite dve kukavici, ona in on. V tem svojem okrožju se kaj pridno suče; celi božji dan leta sém ter tje, iskaje si hrane ali pa gleda po gnjezdih drugih ptic — zakaj? bomo kmali vidili.

Vsled svoje hrane kukavica zelo koristi; živi se večidel z gosencami. Najraje ima kosmate, katerih skoraj nobena druga ptica zobati noče.

Mesca avgusta zapusti kukavica naše kraje; malega travna pa zopet oznanuje glasni „ku-ku“ njeni prihod. Kuka pa le samec, ona in mladiči imajo drugačen, bolj tih glas.

Največa posebnost te ptice pa je, da si ne nareja sama gnjezda in tudi sama jajčec ne vali. V spomladi preletata in preiščeta on in ona vse koticke v gojzdu, najti si gnjezd malih ptičev, živečih se z mrčesi. Sosebno ljube so ji gnjezda penic, pastaric, tašic, stržkov in drugih. Ko je takih gnjezd našla, jame kukavica leči; na štiri ali šest dni zleže po en jajček, po velikosti enak jajcem grabčevim, po barvi pa so umazano-beli in rujavo-pisani. Te jajčke tedaj poklada v gnjezda gori omenjenih ptic, ter v gnjezdu najdene saj deloma izmeče. To menda stori, ko ptice na gnjezdu ni, zakaj vse te male ptičice kukavico jako sovražijo in skušajo jo pregnati, ako jo vidijo priti. Mnogokrat položi kukavica jajce v gnjezdo, napravljeno v luknji drevesni.

Za malo časa izvali se kukavica z drugimi svojimi po poli brati vred. Hudi dnevi pridejo zdaj za prave sinke valeče ptičice. Mlada kukavica veliko hitreje raste, kot sosedje njeni v gnjezdu, vedno zijá in upije, vedno hoče hrane — komaj jo moreta rednika nasititi med tem ko lastni mladiči stradajo. Večidel mlada kukavica še tudi kaj neusmiljeno povrača velike dobrote svojih rednikov, s tem namreč, da mnogokrat svoje po poli bratce iz gnjezda pomeče, da morajo revčki poginiti. Pa tudi to neusmiljeno početje ne ugasne ljubezni starke do rejenca; donaša mu hrane še potem, ko že izleti, dokler si je še sam ne more iskati. Tako morajo ptice kukavici tlako delati, izrejati ji njene mlade, med tem ko njih lastni večidel poginejo.

Pred nekaj leti zapazila sta že pozno v jeseni dva lovca pastarico, ki je kaj marljivo hrane si iskala. Čudno se jima je dozdevalo, kaj da ta pastarica tû počne, med tem, ko so vse druge njene sestrice že davnej v gorkeje kraje odletele. Ona dva jameta bolj natanko ptičico opazovati. Vsakokrat, ko je kaj vjela, vidita jo na bližnje drevo odleteti pa zopet kmalo po novo hrano se vrniti. Lovca ogledajoča drevo zagledata ptičjo glavico, molečo iz neke votline drevesne. Po velikosti soditi to ni bila pastarica. Ti ptici donašala je skrbna pastarica jedi. Prepričati se, kaj da more pač to biti, splezata lovca na drevo; tû najdeta ptico, zaprto v mali votlini, le glavo in vrat je zamogla vèn stegniti. Eden lovcov jame krog razpoke les odrezavati, da bi osvobodil revno jetnico. Med tem delom je pastarica zelo plašna in z velikim strahom drevo obletavala. Luknja je zdaj dovolj velika; eden lovcov seže notri in prinese — kukavico, še ne popolnoma izrašeno. Kukavica vložila je tedaj v to malo votlino, v gnjezdo pastarico, svoj jajček; mlada kukavica je rastla in zdaj o joj! jej je bila luknja premajhna, ona ni mogla več vèn. Pastarica je zmiraj skrbno redila svojega rejenčka, in spolnovala tako zvesto zakon nature, ki naklada materam rejo mladih, — spolnovala je to dolžnost tako zvesto, da je ona sama še zaostala v naših krajih, med tem, ko so njene sestrice popotvale v daljne gorkeje dežele.

Po ljudski vraži je kukavica ptica prerokinja. Ko jo prvokrat v mladem letu čuješ, poslušaj, kolikokrat bode za-

kukala; kolikokrat se bo to zgodilo, toliko let ti bo živeti. Kukavica pride v spomladi v naše kraje, in ker takrat zemlja začne spet roditi, postala je kukavica med našim narodom tudi simbol obilnosti in sreče: če imaš takrat, ko jo v spomladi prvokrat slišiš, dnarja v žepu, manjkalo ti ga ne bo tisto leto nikoli (— če ga boš imel). A. Zup.

Mravlja, vremensk prerok.

Učeni francozki natoroznanec dr. Ebrand je več let zapazoval mravlje in njih potovanje iz mravljišča in pa nazaj. Z obilnih skušinj je posnel te-le opazke:

Kadar velika množica mravelj se povrača v mravljišče, kadar luknje njegove niso zaprte, pomeni to, da pride ploha za kratek čas.

Kadar so zgornje luknje mravljišča o lepem vremenu, ko so se mravlje že domú povrnila, ali se ravno domú povračajo, zaprte, je to znamenje, da bo kmali zlo deževalo.

Kadar so luknje gori na vrhu in na stranéh mravljišča zaprte, mravlje pa vendar iz spodnjih lukinj lezejo, je to sicer znamenje, da bo deževalo, pa še le v kakih 4 ali 6 urah.

Kadar se mravlje zbirajo na vrhu mravljišča, je to poleti in v jeseni znamenje, da bo kmali dež; — pozimi in v začetku spomladi pa ne veljá to.

Kadar so luknje mravljišča, v katerem stanujejo rudečkaste mravlje, zjutraj ali podnevi, ko je deževati nehalo, zaprte, je to gotovo znamenje, da bo deževalo še naprej.

Govori v državnem zboru *)

o narodnih zadevah slovanskih v seji 14. in 17. maja l. l.

(Govori g. Černe-ta, g. dr. Toman-a, g. škofa Litvinoviča, g. Deschmanna in g. ministra Lasserja.)

Govor gosp. Černeta, poslanca goriškega.

„Predlog ta, ki ga je gosp. poslanec Tašek ravnokar bral in za kterege se je oglasilo manjše število gospodov v finančni odbor izvoljenih, res je pravičen in se drži pravil vse hvale vrednih, toda ker meri samo na to, da bi se za severne kraljestva in dežele po enaki meri skrbelo, in ker se tedaj južnih kraljestev in dežel, namreč: Dalmacije, Primorja, Kranjskega, Korotana in Štajarja, ki imajo slovansko ljudstvo, čisto ne spominja, zato je enostransko in nepopolno. Mislim torej, da spolnem svojo dolžnost, če ga nadomestim s tem le sploh govorečim, za vse dežele pravičnim nasvetom, namreč:

Visoka zbornica naj izreče, da pričakuje od vlade, da bo ona o prihodnjih prilikah za dosego enacega ravnanja z vsemi v manjšem državnem zboru zastopanimi kraljestvi in deželami primérno število služb pri najvišji sodni izročila takim možem, ki so razun družih za to potrebnih lastnosti v teh deželah služili in kateri dotične deželne jezike znajo.

Sedaj mi je razložiti vzroke, na ktere se opira moj nasvèt, in pri ti priliki mi bode ob enem dopuščeno odriniti nek star oseben dolg, s katerim sem samo zato toliko časa zastajal, ker mi popred ni kazalo v zbornici govoriti o tej reči, dokler so se pretresale čisto druge stvari. Prezvišenemu gosp. ministru Lasser-ju je bilo namreč dopadlo takrat, ko smo v ti zbornici govorili o svobodi v izbiranju in razkladanju naukov, po mojem tadanjem govoru pozvati me: naj povem tiste djanja in dogodke, iz katerih se vidi, da uradniki (cesarski postav-

*) Ker „Novice“ donašajo vselej govore, ki to reč zadevajo, popolnoma po stenografičnih spisih, podajo danes tudi gori napisanih 5, o katerih so v obče že v poslednjem listu govorile.